

МЕТОД АМОРТИЗАЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах ринкової економіки для підприємства стає актуальним не лише досягнення прибутковості, але й формування достовірної фінансової звітності, що відображає реальний фінансовий результат. Однією з ключових складових цього процесу є облікова політика. Обрані господарюючим суб'єктом елементи облікової політики мають суттєвий вплив на показники фінансового результату (метод нарахування амортизації необоротних активів; методи оцінки вибуття запасів; метод нарахування резерву сумнівних боргів; поріг суттєвості окремих об'єктів обліку тощо).

Підприємство, свідомо обираючи методи обліку в межах нормативних можливостей, може впливати на показники рентабельності, податкову базу, інвестиційну привабливість. У той же час надмірна «маніпуляція» методами облікової політики може знизити достовірність звітності та підвищити ризики з боку контролюючих органів.

Найбільший вплив на фінансові результати має амортизація основних засобів. Так НП(С)БО 7 «Основні засоби» передбачено самостійний вибір підприємством методів нарахування амортизації. Обраний метод амортизації впливає на суму витрат, що включаються до собівартості продукції (робіт чи послуг) або витрат діяльності звітного періоду, а отже – на фінансовий результат.

Характеристика впливу методу амортизації на фінансовий результат підприємства наведена в табл. 1.

Таблиця 1. Вплив методів амортизації на фінансовий результат підприємства

<i>Метод амортизації</i>	<i>Характеристика</i>
1. Прямолінійний метод	Витрати залишаються тими самими, а отже і фінансовий результат, навіть якщо ефективність або продуктивність активу знижується. Не враховується фактична інтенсивність використання об'єкта.
2. Прискорені методи амортизації (метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод)	Використання прискорених методів призводить до завищення собівартості у перші роки використання об'єктів основних засобів і, як наслідок, заниження прибутковості. Покращують грошові потоки та знижують податкове навантаження в короткостроковій перспективі.
3. Виробничий метод	Розмір витрат на амортизацію залежить від обсягу виготовленої продукції, тому цей метод найбільш об'єктивно впливає на визначення результатів діяльності підприємства. Тобто робить вплив амортизації на фінансовий результат гнучким і реалістичним — витрати зростають у періоди активної роботи та зменшуються під час простоїв. Це забезпечує краще співвідношення між доходами і витратами, але ускладнює прогнозування прибутку.

Методи амортизації демонструють амортизаційну політику підприємства, що може свідчити про готовність підприємства відображати результати фактичного використання об'єкта, що створює можливості формування дієвої інформаційної бази про рівень експлуатації та необхідну швидкість їх оновлення для збереження очікуваних виробничих потужностей [1, с. 38-39].

Для ефективного впливу елементів облікової політики на фінансовий результат підприємству доцільно: чітко документувати та затверджувати облікову політику; забезпечувати узгодженість вибору методів з бізнес-стратегією підприємства; регулярно аналізувати вплив обраних методів на ключові показники (прибуток, рентабельність, податки); забезпечувати прозорість і належне розкриття інформації в звітності для користувачів.

Елементи облікової політики виступають важливим інструментом регулювання фінансових результатів підприємства. Їх усвідомлений вибір сприяє оптимізації фінансових показників та підвищенню конкурентоспроможності підприємства, однак має бути збалансованим з вимогами достовірності і нормативного регулювання. Таким чином, під час розроблення облікової політики підприємства відповідальні особи мають зважати на наслідки вибору кожного елемента для формування фінансових результатів. Адже окремі з цих елементів впливають на величину прибутку, що, у свою чергу, спричиняє викривлення фінансової звітності.

Список використаних джерел

1. Чижевська, Л. В., Поліщук, І. Р., & Сарган, С. С. (2023). Облікова політика як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, 3(53), С. 34–40.